

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Paras-hankkeen tilanne ja selonteko

Inga Nyholm
27.10.2009

Valtioneuvoston selonteko kunta- ja palvelurakennemuutuksesta

- Selontekoa valmisteltu marraskuusta 2008 lähtien
- Selonteossa arvioidaan muutoksen ja puitelain tavoitteiden suuntainen eteneminen ja vaikutukset
 - laaja arvio muutoksen etenemisestä, puitelaissa asetettujen keinojen riittävydestä sekä linjaukset muutuksesta koskevista jatkotoimenpiteistä
- Arviot perustuvat laajaan, vuosina 2005 – 2009 kerättyyn tutkimustietoon
- Selonteko annetaan eduskunnalle marraskuussa 2009

Selonteon sisältöluonnos

- 1. Uudistuksen lähtökohdat, eteneminen
- 2. Tulokset ja vaikutukset:
 - kuntarakenne;
 - sosiaali- ja terveydenhuolto;
 - opetus-, kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut;
 - kaupunkiseudut;
 - poikkeusperusteisiin vetoaminen
 - 9 § kunnat;
 - ppo, vos ja valtion ja kuntien tehtävänjako;
 - yhteispalvelu ja tietojärjestelmien kehittäminen
- 2. Erityisvaikutukset:
 - palvelujen tuotantotavat ja organisointi;
 - kuntatalouden tilanne,
 - tuottavuus ja menojen kasvun hillintä;
 - perusoikeuksien toteutuminen;
 - kielelliset oikeudet,
 - itsehallinto,
 - tasa-arvo,
 - henkilöstö
- 3. Uudistustyön jatkamista koskevat linjaukset

Arvioita uudistuksen tuloksista ja vaikutuksista 1

- Kuntarakenteen kehitys voimakasta
 - 2009: 32 liitosta, 2010: 4 liitosta, 2011: 2 liitosta ja 2013: 2 liitosta; selvityksiä lokakuussa 2009 15 (yht. 45 kuntaa)
 - Kuntarakenne pienkuntavaltainen ja hajanainen – kantokyky tulevaisuudessa?
- Sote-puolella väestöpohjat kasvamassa, mutta rakenteissa hajanaisuutta
 - Yhteistoiminta-alueita muodostumassa 66 (260 kuntaa)
 - Väestöpohjavaatimusta koskevia päätöksiä puuttuu vielä n. 60 kunnalta
 - Palvelurakenteiden ja palveluiden kehittäminen puitelain tavoitteiden suuntaisesti on kuitenkin kesken erityisesti yhteistoiminta-alueiden toteutuksen ollessa vielä alkuvaiheessa
- Ammatillisen koulutuksen puolella edetty hyvin
 - Suunniteltujen fuusioiden jälkeen vain 3-4 kuntajärjestäjää ja 1-2 ky-järjestäjää jää alle 50 000 as. väestöpohjan
- Kaupunkiseuduilla käynnistynyt uusia yhteistyöprosesseja, mutta kehitys vaihtelee ja tukea tarvitaan jatkossa
- Poikkeusperusteilla vaikutusta joillain alueilla

Arvioita uudistuksen tuloksista ja vaikutuksista 2

- 9 § menettely ollut alustavien arvioiden mukaan toimiva
- Peruspalveluohjelma vakinaistettu puitelain mukaisesti (KuntaL)
- Valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta ei tehty edellytetyssä laajuudessa
- Valtion ja kuntien tehtävänjakoon tehty muutoksia vuoden 2009 alusta lukien
- Yhteispalvelua ja tietojärjestelmiä kehitetty; etenevät omina prosesseinaan
 - mm. yhteispalvelulle lakiin perustuva toimintamalli; yhteispalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin 1 milj. euroa
 - tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen tähtäävää standardointia vahvistettu; SADe-ohjelma käynnissä, rahoitusta 5 milj. euroa

Arvioita erityisvaikutuksista

- Kaikkiaan ennen aikaista tehdä syvällisiä arvioita, koska uudistus keskeneräinen ja rakenteet muotoutumassa – vaikutusarviointi haastavaa
- Palvelujen organisointi ja tuotantotavat – kehittäminen käynnistynyt
- Tuottavuuden paraneminen, menojen kasvun hillintä – vaikutukset näkyvissä myöhemmin
- Perusoikeuksien toteutuminen – rakenne- ja palvelukehityksestä riippuvainen
- Vaikutukset kielellisten oikeuksien, tasa-arvon, itsehallinnon toteutumiseen ja henkilöstöön vielä vähäisiä, mutta arviointia tarvitaan jatkossakin

Uudistustyön jatkamista koskevia alustavia linjauksia

- Kuntarakenteen kehittäminen
 - Porkkanarahoja maksetaan enää viimeistään 1.1.2013 voimaan tuleville liitoksille
 - Kuntarakenteen kehittäminen tärkeä painopiste jatkossakin
- Sosiaali- ja terveydenhuolto
 - Valtioneuvostolle interventio-oikeus eli mahdollisuus määrätä kunta kuuluvaksi yt-alueeseen/yhteistoimintaan
 - Lähtökohtana myös puitelain jälkeen turvata sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisimman ehyt palvelukokonaisuus sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon saumaton toteutuminen
 - Jatkossa sama sosiaali- ja terveydenhuollon malli ei sellaisenaan soveltuisi koko maahan. Tulevissa ratkaisuissa tulee tunnistaa alueelliset erityispiirteet
- Kaupunkiseudut
 - Selvityshenkilömenettely kaikille puitelain kaupunkiseuduilla
 - käytettävissä seuduilla, joilla tarve yhteistyöhön ilmeinen, mutta omaehtoisesti ei päästä ratkaisuihin
 - edellyttäneen lainsäädäntömuutoksia
 - Metropolialueen erityispiirteet huomioidaan hallitusohjelman mukaisesti
 - lisäksi Vapaavuori ja Kiviniemi käynnistävät selvityksen erilaisista metropolialueen hallintomalleista (määräaika 10/2010)
- 9 §:n kunnat
 - Arviointimenettely tulisi puitelain jälkeen pysyväksi